

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.2.3.2018.HF

Warszawa, 03 lipca 2018 r.

**Pani
Elżbieta Kozioł
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Sarnakach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, w dniach 17-20 kwietnia 2018 r., przeprowadził kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sarnakach.

Przedmiotem kontroli był sposób organizacji i realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na podstawie uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M.P. z 2015 r. poz. 821 i poz. 1138), w tym sposób organizacji zadania, przyznawania świadczeń oraz wydatkowania i rozliczania środków. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń 4 czerwca 2018 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli stwierdzono, że posiada Pani wykształcenie wyższe oraz spełnia wymagania dotyczące wykształcenia i stażu pracy, określone dla osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w art. 122 ust. 1 ustawy.

Obsługę finansową ośrodka prowadzi jednostka organizacyjna gminy - Centrum Usług Wspólnych.

W związku z realizacją programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Rada Gminy Sarnaki przyjęła uchwały:

- Nr XXXVII/193/2014 z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu ostonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Zgodnie z programem w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie tej pomocy nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

- Nr XXXVII/191/2014 z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Uchwałą podwyższono do 150 % kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, uprawniające do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

- Nr XXXVII/192/2014 z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Na podstawie uchwały odstąpiono od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Na mocy umowy nr WPS-I.946.1.73.2017 o wsparcie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, zawartej pomiędzy Wojewodą Mazowieckim a Wójtem Gminy Sarnaki w 2017 r. przyznano gminie dotację celową w wysokości 50 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego mogła być przyznana dla osób posiadających dochód do wysokości 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy. Udział środków własnych gminy określono na poziomie nie mniejszym niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem w 2017 r.

Aneks z dnia 29 listopada 2017 r. zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. umowy, przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 39 000 zł.

W Sprawozdaniu z realizacji rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2017 roku, Gmina Sarnaki wykazała koszt programu ogółem w wysokości 65 000 zł, z tego środki własne wyniosły 26 000 zł, co stanowiło 40% kosztu realizacji programu. Środki własne gminy wydatkowano na: posiłki – 17 856 zł, zasiłki celowe – 6 467 zł oraz posiłki (bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego) – 1 677 zł. Środki z dotacji w kwocie 39 000 zł wydatkowano na: posiłki – 29 301 zł oraz zasiłki celowe – 9 699 zł. Otrzymałą dotację ośrodek wydatkował w całości, zgodnie z warunkami określonymi w umowie zawartej pomiędzy Wojewodą Mazowieckim a Wójtem Gminy Sarnaki na wsparcie realizacji programu w 2017 r.

Pomoc w ramach programu realizowana była w formie gorących posiłków oraz świadczeń pieniężnych (zasiłków celowych) na zakup posiłku lub żywności. Dożywianie dzieci prowadzone było w 4 placówkach oświatowych na terenie gminy oraz w 6 placówkach oświatowych funkcjonujących poza jej terenem. W 2 placówkach dzieci spożywały gorący posiłek jednodaniowy (zamiennie zupa lub drugie danie), natomiast w pozostałych placówkach gorący posiłek dwudaniowy. Koszt posiłków kształtował się w kwocie od 2 zł do 6 zł. W 2017 r. pomocą w formie dożywiania (gorącego posiłku) objęto 151 dzieci.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji programu GOPS w Sarnakach zawierał z placówkami prowadzącymi dożywianie umowy regulujące zasady wydawania posiłków dla dzieci objętych pomocą w ramach programu. Na podstawie zawartych umów ww. placówki zobowiązały się do przygotowywania obiadów z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie norm żywieniowych oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny żywności. obiady były wydawane na podstawie listy dzieci przesłanej przez ośrodek. Na podstawie zawartych umów, GOPS w Sarnakach zobowiązał się do regulowania należności za wydane posiłki w terminie 14 dni od daty otrzymania noty obciążeniowej na konto wskazane przez placówkę.

W kontrolowanym okresie ośrodek finansował dożywianie dzieci w formie posiłku bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Powyższą pomoc przyznano ośmiorgu dzieciom na wniosek dyrektora szkoły, skierowany do GOPS w Sarnakach.

Z pomocy w formie posiłku w kontrolowanym okresie skorzystała również jedna osoba

dorośla (bezdonna). Ponieważ osoba ta przebywała na terenie miasta Kielce, pomocy udzielił jej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kielcach, obciążając kosztami GOPS w Sarnakach, właściwy na ostatnie miejsce zameldowania. W przypadku pozostałych osób dorosłych, z powodu braku możliwości zapewnienia niezbędnego, ciepłego posiłku, przyznawano świadczenia pieniężne (zasiłki celowe) na zakup posiłku lub żywności. Z pomocy w tej formie skorzystały 52 osoby.

Zespół kontrolujący sprawdził dokumenty księgowe potwierdzające dokonywanie płatności za realizację programu za październik i listopad 2017 r. Ustalono, że ośrodek regulował należności na podstawie rachunków lub faktur przesłanych przez poszczególne placówki. Na rachunkach i fakturach wyszczególniona była data ich wystawienia, rodzaj należności, liczba wydanych posiłków, koszt jednostkowy posiłku oraz ogólna kwota do zapłaty. Poddane kontroli dokumenty księgowe na rewersie zostały opatrzone datą, podpisami Pani i głównego księgowego oraz adnotacją czy rachunek został zapłacony ze środków własnych gminy czy dotacji. Do rachunków i faktur dołączone były wykazy dożywianych dzieci.

Wyплаты świadczeń pieniężnych (zasiłków celowych) dokonano na podstawie list wypłat zawierających: imię i nazwisko osoby, adres, numer dowodu osobistego lub pesel, kwotę zasiłku oraz pokwitowanie odbioru z datą i podpisem zasiłkobiorcy. Listy wypłat podpisane były przez pracownika socjalnego, kierownika oraz księgową i zatwierdzone do wypłaty. Świadczenia realizowano w kasie GOPS w Sarnakach.

W wyniku kontroli dokumentacji 24 postępowań administracyjnych, zgromadzonej w teczkach 14 osób, którym w okresie objętym kontrolą przyznano pomoc w ramach programu stwierdzono, że w 23 przypadkach postępowanie zostało wszczęte na wniosek strony, a w jednym przypadku z urzędu, na wniosek pracownika socjalnego. Wydanie decyzji w sprawie przyznania pomocy w ramach programu zostało poprzedzone przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego (cz. I lub cz. IV) w celu ustalenia aktualnej sytuacji świadczeniobiorców. Wywiady przeprowadzano w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. We wszystkich wywiadach plany pomocy zatwierdzone były przez Panią. W wywiadach szczegółowo opisana była sytuacja zdrowotna, rodzinna i majątkowa osób ubiegających się o pomoc. Wpisana była także wyczerpująca informacja na temat prowadzonej pracy socjalnej. Sytuację osób i rodzin ubiegających się o powyższą pomoc ustalono na podstawie dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.

Decyzje, podpisane przez Panią z upoważnienia Wójta Gminy Sarnaki, wydano w terminach określonych w art. 35 k.p.a. Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku uwzględniały w podstawie prawnej art. 130 § 4 k.p.a. informujący, że decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do

wniesienia odwołania, gdyż jest zgodna z żądaniem wszystkich stron. Decyzjom przyznającym pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności nadano rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 108 § 1 k.p.a. Decyzje doręczane były osobom uprawnionym w siedzibie urzędu, osoby kwitowały odbiór własnoręcznym podpisem oraz datą - zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a.

Pomoc w ramach programu udzielona została osobom i rodzinom, których faktyczny dochód nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego ustalonego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Powyższą pomoc przyznano zasadnie.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości, za które odpowiedzialność ponosi Pani jako kierownik jednostki kontrolowanej:

1. W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji nie przywołano odpowiednich przepisów prawa miejscowego.
2. W 10 decyzjach przyznających pomoc w formie posiłku w podstawie prawnej powołano przepisy art. 48 ust 1, ust. 4 i ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, a w uzasadnieniu tych decyzji powołano art. 48 ust. 5 cyt. ustawy - nieobowiązujące w chwili wydania przedmiotowych decyzji.
3. W uzasadnieniu wszystkich sprawdzonych decyzji powołano Uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, wskazując jej nieaktualny publikator, tj. M.P. z 2013 r., poz. 1024 (w 2017 r. obowiązywał M.P. z 2015 r. poz. 821).
4. Decyzje pod względem formalno-prawnym zostały skonstruowane z niewłaściwym oznaczeniem organu, tj. GOPS w Sarnakach.
5. W 4 postępowaniach przyznanie świadczenia nastąpiło przed datą wydania decyzji, co narusza przepisy art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
6. W dwóch sprawdzonych przypadkach przyznano pomoc w formie zasiłku celowego na zasadach zasiłku okresowego, tj. na okres dwóch miesięcy co narusza przepis art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłek celowy powinien być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej (jednej) potrzeby bytowej, czyli np. zakupu żywności bez wskazywania okresu na jaki ma być przyznany.
7. Placówki działające na terenie Gminy Sarnaki przygotowywały faktury jeszcze przed upływem miesiąca, w którym dzieci jadły posiłki (faktury posiadały następujące daty wpływu do GOPS w Sarnakach: 25, 27, 30 października oraz 22, 28 listopada 2017 r.). Było to niezgodne z § 5 zawartej

umowy, który stanowi, że „stołówka obciąża GOPS kosztem faktycznie wydanych obiadów po zakończeniu miesiąca, za wyjątkiem grudnia”.

8. Za październik 2017 r. płatność za dożywianie dzieci została dokonana 30 października, tj. przed faktycznym spożyciem posiłków przez dzieci, co narusza przepisy art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, zgodnie z którym jednostka sektora finansów publicznych musi prowadzić rachunkowość w oparciu o dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, tj. dowody potwierdzające faktycznie spożyte posiłki.
9. W dni wolne od nauki (ferie, wakacje) pomoc w formie gorących posiłków nie była realizowana. W tym czasie rodzinom z dziećmi nie udzielano również pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. W podstawie prawnej decyzji administracyjnych oraz w uzasadnieniu powoływać obowiązujące przepisy prawa, w tym prawa miejscowego z uwzględnieniem aktualnych publikatorów.
2. Przy wydawaniu decyzji administracyjnych stosować przepisy art. 107 § 1 i art. 5 § 2 pkt 6 k.p.a. w zakresie prawidłowego oznaczania organu wydającego decyzję.
3. Realizować przyznane świadczenia po wydaniu decyzji zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
4. Zapewnić przyznawanie pomocy w formie zasiłku celowego zgodnie z brzmieniem art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
5. Dokonywać płatności tylko za faktycznie wydane posiłki, zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395, z późn. zm.) na podstawie faktur wystawianych po upływie miesiąca, w którym dzieci spożywały posiłki.
6. Zapewnić realizację programu dożywiania przez cały rok, również w okresie ferii i wakacji.

Ponadto zalecam zawarcie z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 w Siedlcach umowy określającej zasady realizacji pomocy w formie dożywiania.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.

Pouczenie

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

zup. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Olszewska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Andrzej Lipka
Wójt Gminy Sarnaki